

Dẫn Nhập

Văn Hoá Sự Chết ngày càng bao phủ đặc dày trên lương tâm nhân loại. Thế giới vẫn tiếp tục hứng lấy biết bao nhiêu thảm hoạ tai ương. Lúc này nạn dịch Covid-19 đang trở nên một đại dịch cho toàn cầu, cũng chỉ do lòng hoang tưởng kiêu căng của con người. Phải chăng hình phạt từ Trời Cao đang đổ xuống nhân tiên?

“Nhân-đạo ó doanh, nhi hiếu khiêm”, đạo làm người vốn ghét sự kiêu-căng tự mãn, cho mình là đầy-đủ toàn-bích hơn ai hết (doanh) nhưng trái lại chuộng sự khiêm tốn nhún-nhuông (khiêm).

Xét cho cùng, bao nhiêu thói xấu cũng đều do sự kiêu-ngạo. Trong kinh “Cải Tội Bảy Mối Tội Đầu” quen đọc hàng ngày, tội kiêu-ngạo được xếp hàng đầu trước tiên. Theo Thánh Tôma A-ki-nô, kiêu-ngạo là bởi có những ước muốn trái nghịch với trật-tự do Thiên-Chúa tiên-định, ấy là không phục tùng thánh-ý Chúa. Thánh Au-gu-ti-nô gọi “tội kiêu-ngạo là cội rễ của mọi tội” và “tội kiêu-ngạo khởi nguồn từ lúc con người tách rời khỏi Thiên-Chúa”.

Một nhà thơ Pháp của thế kỷ 19, Charles Baudelaire, trong thi tập từng gây tranh cãi “Les Fleurs Du Mal” (Hoa Của Sự Ác) có bài “Hình Phạt Của Tội Kiêu Ngạo” (Châtiment De l’orgueil), chúng tôi diễn dịch dưới đây:

HÌNH PHẠT CỦA SỰ KIÊU CĂNG

Charles Baudelaire (1821-1867)

Bộ sưu tập: Những bông hoa của ác quỷ (1857).

Trong thời vàng son của nền Thần học bộc phát
N như cây cặng nhựa xanh tươi cao ngất đơm bông;
Truyện rằng hằng ngày, một bác sĩ quán thông lỗi lạc
Tùng cường ép bao con tim lạnh nhạt dừng dung
Khuấy động tim đen họ tới tận cùng sâu lắng.
Hắn vừa đặt chân tới vầng chói sáng thiên cung,
Chợt thấy bao độc đạo, vẫn chưa từng bén mảng!
Các lối này, chỉ dành cho những linh hồn trong trắng lên đây.
Khi đã lên cao chót vót, bỗng hắn đại ngậy hót hoảng,
Giọng Satan kiêu hãnh, hắn vỗ ngực kêu toáng lên ngay:
"Chúa à, này bé Giêsu! Tôi đẩy ngươi lên cao thế này cho rõ!
Nhưng, tấn công mà ngươi mảnh vải không có che vai
Thì ngươi càng xấu hổ như ngươi đã ngời ngời rạng rỡ,
Ngươi chẳng hơn gì một thai nhi mắc cỡ lắm thay!».

Lập tức trí khôn hắn ta bay mất ngay.
Bánh mặt trời rực rỡ nay mờ hẳn;
Trí thông minh nay cuộn cuộn bán loạn thay!
Trong đèn xưa sống động, ngấn nấp như điện đài hoa mỹ,
Hắn núp dưới trần nhà được trang trí khéo tay,
Nay bóng đêm tịch-liêu chụp xuống đặc dày thân hắn
Như bị nhốt trong hầm ngọt ngọt khóa chặt.
Từ đó hắn như bày thú lang bạt rạc rài,

Hắn đi biệt tích lạc loài chạy rông
Chạy rong khắp các cánh đồng
Mùa hè chẳng có mùa đông chẳng hề,
Nhớ nhớ, vô dụng, ê chề
Trẻ con nhạo hấn: tên hề mua vui.

Charles Baudelaire.

Ben. Đỗ Quang Vinh diễn dịch

Châtiment de l'orgueil

En ces temps merveilleux où la Théologie
Fleurit avec le plus de sève et d'énergie,
On raconte qu'un jour un docteur des plus grands,
— Après avoir forcé les cœurs indifférents,
Les avoir remués dans leurs profondeurs noires,
Après avoir franchi vers les célestes gloires
Des chemins singuliers à lui-même inconnus,
Où les purs Esprits seuls peut-être étaient venus,
— Comme un homme monté trop haut, pris de panique,
S'écria, transporté d'un orgueil satanique :

« Jésus, petit Jésus ! je t'ai porté bien haut !
Mais si j'avais voulu t'attaquer au défaut
De l'armure, ta honte égalerait ta gloire,
Et tu ne serais plus qu'un fœtus dérisoire ! »

Immédiatement sa raison s'en alla.
L'éclat de ce soleil d'un crêpe se voila ;
Tout le chaos roula dans cette intelligence,
Temple autrefois vivant, plein d'ordre et d'opulence,
Sous les plafonds duquel tant de pompe avait lui.
Le silence et la nuit s'installèrent en lui,
Comme dans un caveau dont la clef est perdue.
Dès lors il fut semblable aux bêtes de la rue,
Et quand il s'en allait sans rien voir, à travers
Les champs, sans distinguer les étés des hivers,
Sale, inutile et laid comme une chose usée,
Il faisait des enfants la joie et la risée.

Charles Baudelaire (1821-1867)

Source : Les fleurs du mal (1857).

Chú thích: Charles Pierre Baudelaire là tác giả tập thơ từng gây tranh cãi “Hoa Của Sự Ác” (Les Fleurs Du Mal). Tác phẩm đã bị truy tố vì “xúc phạm đến đạo đức” và “thuần phong mỹ tục”. Về sau, bộ luật ngày 25 tháng 9 năm 1946 ban hành quyền xét lại các tác phẩm văn chương. Nên Hội các Nhà văn yêu cầu xét lại trường hợp của “Hoa Sự Ác”, và đã được Toà phá án chấp thuận. Và ngày nay ông được công nhận như một cây viết hàng đầu của lịch sử thi ca Pháp, Baudelaire đã trở thành một nhà thơ cổ điển.

Qua tác phẩm của mình, Baudelaire đã làm nổi bật những liên hệ giữa cái ác và cái đẹp, bạo lực và khoái lạc. Theo Chateaubriand “Hoa Của Sự Ác” gián tiếp bàn đến Tinh Thần Của Kitô giáo (ses écrits font allusion au Génie du Christianisme) Chateaubriand viết: “Người kitô hữu luôn luôn nhìn mình như người lữ hành đi qua cuộc đời này trong thung lũng nước mắt và chỉ đến khi nằm trong huyết mộ mới thấy mình được an nghỉ” (Le chrétien se regarde toujours comme un voyageur qui passe ici-bas dans une vallée de larmes et qui ne se repose qu'au tombeau). Baudelaire thường chỉ cảm thấy tởm lợm trước một “đám đông đê tiện” (bài thơ Recueillement). Điều làm ông xúc động trước nhất là tính ích kỷ và hung dữ của con người, sự tê liệt về tinh thần, sự thiếu vắng cảm thức cái đẹp và cái tốt lành trong con người.

Xin mời đọc thêm :

KHIÊM-NHU, CHÌA KHÓA CỦA BÌNH-AN HẢI-HOÀ

<http://www.congiaovietnam.net/index.php?m=module2&v=detailarticle&id=117&ia=11259>

Ben. Đỗ Quang Vinh